

เอกสารประกอบการเรียน

การปลูกพืชสมุนไพรในวัสดุเหลือใช้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพร

อนนท์ ปัญญาดา

โรงเรียนบ้านศรีดอนชัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนการปลูกพืชสมุนไพรในวัสดุเหลือใช้ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพรเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี(งานเกษตร) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้ได้มีการรวบรวมเนื้อหาสาระ ภาพประกอบทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และเกิดทักษะในการฝึกปฏิบัติ ตลอดจนการ ปลูกฝังนิสัยรักการทำงาน โดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ขอขอบพระคุณ นายอำนวย หนองภักดี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ นายนิคม หมั่นพินิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านศรีดอนชัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำเป็นอย่างดี

อนนท์ ปัญญาดา

2555

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียนการปลูกพืชสมุนไพรในวัสดุเหลือใช้ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพรเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร และเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติในการปลูกพืชสมุนไพรไว้ใช้บริโภคเอง ก่อนการปฏิบัติ แจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับการศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เสร็จแล้วทำใบกิจกรรม ใบงาน
3. ร่วมสรุปสิ่งที่ได้เรียน ทำแบบทดสอบหลังเรียนและลงมือปฏิบัติ



คำชี้แจงสำหรับครู

การใช้เอกสารประกอบการเรียนการปลูกสมุนไพรในวัสดุเหลือใช้ เล่มที่ 1
เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพรเล่มนี้ ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียด
กิจกรรมการปฏิบัติ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ครูศึกษาเนื้อหาที่จะสอนและเอกสารประกอบการเรียนโดยละเอียด
2. เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ ใช้ประกอบการเรียนในแผนการจัดการ
เรียนรู้แผนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ การปลูกพืชสมุนไพรในวัสดุเหลือใช้
3. ก่อนที่นักเรียนจะศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ให้นักเรียนทำ
แบบทดสอบก่อนเรียน
4. ขณะที่นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ครูควรดูแลและกำชับให้
นักเรียนใช้เอกสารประกอบการเรียนด้วยความระมัดระวัง อย่าฉีกหรือขีด
เขียนอะไรลงไป
5. หลังจากศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำใบ
กิจกรรม ร่วมสรุปเนื้อหาในบทเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและฝึก
ปฏิบัติงานตามใบงานในเอกสารประกอบการเรียน



จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสมุนไพรได้
2. จำแนกประเภทของพืชสมุนไพรต่างๆได้
3. ขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพรที่กำหนดให้ได้



สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	ข
คำชี้แจงสำหรับครู	ค
จุดประสงค์การเรียนรู้	ง
สารบัญ	จ
แบบทดสอบก่อนเรียน	1
ความหมายพืชสมุนไพร	5
การจำแนกประเภทของพืชสมุนไพร	
วิธีการขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพร	
ความสำคัญของสมุนไพร	9
ประโยชน์ของพืชสมุนไพร	11
ใบกิจกรรม	13
ใบงาน	17
แบบทดสอบหลังเรียน	18
เฉลยแบบทดสอบและใบกิจกรรม	21
เอกสารอ้างอิง	27

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย

✕ ลงในกระดาษคำตอบ (จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน)

1. พืชหรือพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบเป็นยารักษาโรค หมายถึงข้อใด
 - ก. ไม้ดอกไม้ประดับ
 - ข. พืชผักธรรมชาติ
 - ค. พืชผักสวนครัว
 - ง. พืชสมุนไพร
2. ข้อใดกล่าวถึงสมุนไพรได้ถูกต้อง
 - ก. การรับประทานสมุนไพรในปริมาณมากจะช่วยป้องกันโรคได้ทุกโรค
 - ข. พืชสมุนไพรนำมาสกัดเป็นยารักษาโรคและใช้เป็นอาหารได้
 - ค. พืชสมุนไพรใช้ปลูกเป็นไม้ประดับได้แต่ไม่สวยงาม
 - ง. สมุนไพรที่ดีต้องมีราคาแพงและหาได้ยาก
3. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
 - ก. ผักปลัง ใช้รักษาอาการท้องผูก ลดไข้ ขับปัสสาวะ
 - ข. ลำต้นของกระทุงหมาบ้าใช้ลดพิษ ขับปัสสาวะ
 - ค. รากหญ้าคาต้มใช้รักษาอาการเหน็บชาที่มือ
 - ง. ต้นไม้ทุกต้นเป็นพืชสมุนไพร



4. จี๋เหล็ก กุ่ม จัดเป็นสมุนไพรประเภทใด

- ก. ประเภทเถา
- ข. ประเภทต้น
- ค. ประเภทหัว
- ง. ประเภทผัก



5. ขมิ้นจัดเป็นพืชสมุนไพรประเภทหัว

- ก. ขมิ้น จิง
- ข. ตำลึง ผักบุ้ง
- ค. มะเขือเทศ มะเขือพวง
- ง. เล็บครุฑฝอย พริกขี้หนู

6. ขมิ้นเป็นสรรพคุณของบัวบกที่เรานำมารับประทาน

- ก. แก้ไข้ ท้องผูก ลดไข้ ขับปัสสาวะ
- ข. แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม
- ค. แก้ฟกช้ำ ร้อนใน ลดอาการอักเสบ
- ง. แก้ไอ โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน บำรุงธาตุ

7. ส่วนใดของกระทกรกที่เราสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

- ก. ใบ
- ข. ผล
- ค. ต้น
- ง. ดอก



8. สมุนไพรในข้อใดที่สามารถขยายพันธุ์โดยเมล็ด

- ก. สารระเหย ข่า
- ข. กล้าย ตะไคร้
- ค. พักทอง มะเขือขึ้น
- ง. ผักกาดกวางตุ้ง ใบเตย



9. พืชสมุนไพรไทยในข้อใดที่ต่างประเทศให้ความสนใจและกำลังหาทางลงทุนเพื่อนำไปสกัดหาตัวยารักษาโรค

- ก. ตะไคร้ ข่า
- ข. หญ้าคา หญ้าแดง
- ค. เปล้าน้อย ขมิ้นชัน
- ง. กระตกรก กระตุงหมูบ้า

10. ใครที่สามารถขยายพันธุ์พืชได้สำเร็จ

- ก. ดาวปลูกสระแทนโดยใช้เมล็ด
- ข. นารีแยกหน่อเล็บครุฑไปปลูก
- ค. ฟาโสปลูกมะเขือโดยการปักชำกิ่ง
- ง. วิภาเอาตะไคร้ที่มีรากงอกแล้วไปปลูก



ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชสมุนไพร

ภาคเหนือเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ ประชาชนมีการเรียนรู้การกินผักและอาหารไม่แตกต่างจากภาคอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นแกง น้ำพริก หรืออาหารท้องถิ่น เช่น ลาบ ส้า หรือ ยำ ที่มักจะมีผักเป็นเครื่องเคียงกินกับอาหารประเภทนั้นๆ ผักที่เราทานทุกวันและอยู่ในครัวเรือนเป็นสมุนไพรที่มีมาช้านาน แต่ละชนิดนอกจากจะเพิ่มเติมรสชาติแล้วยังเป็นยาชั้นเยี่ยม ที่คอยระงับอาการของโรคต่างๆ ได้อย่างน่าทึ่ง



ภาพพืชสมุนไพรพื้นบ้านในครัวเรือน
ที่มา: อนนท์ ปัญญาดา (2555)

1. ความหมายของพืชสมุนไพร

พืชสมุนไพร หมายถึง พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบเป็นยารักษาโรคต่าง ๆ ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายได้

2. การจำแนกประเภทของพืชสมุนไพร

เราสามารถจำแนกประเภทของพืชสมุนไพร ได้หลายอย่าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้จำแนกว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ ในที่นี้จำแนกโดยเอาลักษณะของพืชเป็นเกณฑ์มีดังนี้

1. พืชสมุนไพร ประเภทต้นเหี่ยว กลุ่ม ใช้ใบรักษากลากเกลื่อน ดอกแก้เจ็บคอ แก้ไข้ เพกา (มะลิคัมภีร์) เปลือกหรือแก่น เป็นยาแก้ฟกช้ำ และนำไปเข้ายาตัวอื่น แก้ น้ำเหลืองเสีย เป็นต้น



กลุ่ม

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



เพกา (มะลิคัมภีร์)

ที่มา:อนนท์ ปัญญาดา (2555)

2. พืชสมุนไพรประเภทเถา เช่น กระตกรก ใช้ดอกขับเสมหะ แก้ไอ ผล แก้ปวด บำรุงปอด ใบสดใช้พอกแก้สัว ต้นใช้ขับปัสสาวะ ขับเสมหะ แก้ไอ และ อาการบวม กระตุงหมาบ้า ใช้ ใบ ยอดอ่อน ดอก แก้บวม แก้ฝี ถอนพิษ ขับ ปัสสาวะ



กระตกรก

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



กระตุงหมาบ้า (ผักฮ้วนหมู)

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)

3. พืชสมุนไพรประเภทหัว เช่น กระเทียม ใช้แก้ไอ แก้โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน บำรุงธาตุ ข่า ใช้ ราก เหง้า แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อขับลม เป็นต้น



กระเทียม

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



ข่า

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)

4. พืชสมุนไพรประเภทผัก เช่น บัวบก นำมาต้ม แก้ฟกช้ำ ร้อนใน ลดอาการอักเสบ ผักปลัง แก้ฝี ท้องผูก ลดไข้จับปัสสาวะ กลากเกลื่อนเป็นต้น



บัวบก (ผักหนอก)

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



ผักปลัง

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)

5. พืชสมุนไพรประเภทหญ้า เช่น หญ้าคา ใช้รากต้มแก้ร้อนใน กระหายน้ำ ขับปัสสาวะ หญ้าปากควาย หญ้างูแดง คั้นเอาน้ำทั้งสองอย่างผสมน้ำมันมะพร้าว นวดมือเท้าที่เป็นเหน็บชา เป็นต้น



หญ้าคา

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



หญ้าปากควาย

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



หญ้าแดง

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)

3. วิธีการขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพร

การขยายพันธุ์พืชสมุนไพร แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การเพาะเมล็ด เช่น มะเขือพวง ฟักทอง มะเขือขื่น ผักกาด เป็นต้น
2. การแยกหน่อหรือกอ เช่น ใบเตย จิง ข่า กลั้วย ตะไคร้ เป็นต้น
3. การปักชำ เช่น สารระแห่น โหระพา เป็นต้น



มะเขือพวง : เพาะเมล็ด

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



ตะไคร้ : แยกหน่อ

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



โหระพา : ปักชำกิ่ง

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



สาระแหน่ : ปักชำกิ่ง

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)

4. ความสำคัญของพืชสมุนไพร

1. ความสำคัญในด้านสาธารณสุข

พืชสมุนไพร เป็นผลผลิตจากธรรมชาติ ที่มนุษย์รู้จักนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการบริโภค เพื่อการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ



ภาพยาสมุนไพร

ที่มา : <http://www.ยาสมุนไพรไทย.net/> (22 มีนาคม 2555)



ภาพลูกประคบยาสมุนไพร

ที่มา: <http://www.siamca.com/knowledge-id157.html> (22 มีนาคม 2555)



ภาพการนวดด้วยลูกประคบสมุนไพร

ที่มา: <http://www.vachiraphuket.go.th> (22 มีนาคม 2555)

2. ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ

พืชสมุนไพร จัดเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ต่างประเทศกำลังหาทางลงทุน และคัดเลือกรักษาสมุนไพรไทยไปสกัดหาตัวยาเพื่อรักษาโรค เช่น กระวาน ขมิ้นชัน เปล้าน้อยและมะขามเปียก เป็นต้น



ภาพเปล้าน้อย

ที่มา : อนนท์ ปัญญาดา (2555)



ภาพลูกกระวาน

ที่มา : <http://health.todayza.com>

(22 มีนาคม 2555)

5. ประโยชน์ของพืชสมุนไพร

1. สามารถรักษาโรคบางชนิดได้ โดยไม่ต้องใช้ยาแผนปัจจุบัน
2. ปลูกเป็นพืชผักสวนครัว ใช้เป็นอาหารได้ เช่น กะเพรา โหระพา
3. ปลูกเป็นไม้ประดับอาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้สวยงาม
4. ใช้เป็นเครื่องสำอางเพื่อเสริมความงาม เช่น ว่านหางจระเข้ ประคำดีควาย
5. ใช้เป็นยาฆ่าแมลงของพืชในสวนผัก ผลไม้ เช่น สะเดา ตะไคร้หอม
6. เป็นพืชที่สามารถส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศ เช่น กระวาน ขมิ้นชัน



ภาพการจัดสวนสมุนไพรเป็นมุมพักผ่อน

ที่มา : <http://community.akanek.com>

(22 มีนาคม 2555)

สรุป

พืชสมุนไพร หมายถึง พันธุ์ไม้ต่างๆที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบเป็นยารักษาโรคต่าง ๆ ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายได้ เมื่อนำเอาลักษณะของพืชเป็นเกณฑ์สามารถจำแนกได้ 5 ประเภท คือ สมุนไพรประเภทต้น ประเภทเถา ประเภทหัว ประเภทผัก และประเภทหญ้า พืชสมุนไพรสามารถขยายพันธุ์ 3 วิธี คือ การเพาะเมล็ด การแยกหน่อหรือกอ การปักชำ พืชสมุนไพรมีความสำคัญทางด้านสาธารณสุข และ เศรษฐกิจ มีประโยชน์มากมายทั้งทางด้านอาหาร การรักษาโรค การปลูกเพื่อประดับบ้านเรือนและยังเป็นสินค้าส่งออกนํารายได้เข้าสู่ประเทศได้ด้วย



ใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสมุนไพร

จุดประสงค์ อธิบายความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสมุนไพรได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายจากข้อความที่กำหนดให้ (10 คะแนน)

1. จงอธิบายความหมายของพืชสมุนไพร (2 คะแนน)

.....

.....

2. จงบอกชื่อพืชสมุนไพรที่อยู่ในภาพพร้อมบอกสรรพคุณ (2 คะแนน)



.....

.....

.....

3. จงบอกชื่อพืชสมุนไพรที่อยู่ในภาพพร้อมบอกสรรพคุณ (2 คะแนน)



.....

.....

.....

4. พืชสมุนไพรมีความสำคัญต่อด้านเศรษฐกิจอย่างไร (2 คะแนน)

.....

.....

.....

5. จงบอกประโยชน์ของพืชสมุนไพร (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูกต้อง ครบถ้วน ได้	2	คะแนน
ตอบถูกต้องไม่ ครบถ้วน ได้ 1		คะแนน
ตอบไม่ถูก ไม่ตอบ ได้ 0		คะแนน



ใบกิจกรรมที่ 2

เรื่อง การจำแนกประเภทของพืชสมุนไพร

จุดประสงค์ จำแนกประเภทของพืชสมุนไพรต่างๆ ได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลประเภทของสมุนไพรที่กำหนดให้ไปเติมได้รูปภาพ
ให้ถูกต้อง (จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน)

สมุนไพรประเภทต้น สมุนไพรประเภทผัก สมุนไพรประเภทเถา

สมุนไพรประเภทหญ้า สมุนไพรประเภทหัว



1).....



2).....



3).....



4).....



5).....



6).....



7).....



8).....



9).....



10).....

ใบงานที่ 1

เรื่อง วิธีการขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพร

จุดประสงค์ สามารถขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพรที่กำหนดให้ได้ (15 คะแนน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการขยายพันธุ์พืชสมุนไพรตามที่ตัวแทนกลุ่มจับฉลากได้

สมาชิกกลุ่ม

1.
2.
3.
4.



วิธีการขยายพันธุ์.....

ขั้นตอนการขยายพันธุ์มีดังนี้

1.
2.
3.
4.
5.

ปัญหาที่พบ.....

วิธีการแก้ไขปัญหา.....

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย

✕ ลงในกระดาษคำตอบ (จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน)

1. พืชหรือพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบเป็นยารักษาโรค หมายถึงข้อใด
 - ก. พืชสมุนไพร
 - ข. พืชผักสวนครัว
 - ค. พืชผักธรรมชาติ
 - ง. ไม้ดอกไม้ประดับ
2. จี๋เหล็ก กุ่ม จัดเป็นสมุนไพรประเภทใด
 - ก. ประเภทเถา
 - ข. ประเภทผัก
 - ค. ประเภทหัว
 - ง. ประเภทต้น
3. ข้อใดจัดเป็นพืชสมุนไพรประเภทหัว
 - ก. ขมิ้น จิง
 - ข. ตำลึง ผักบุ้ง
 - ค. มะเขือเทศ มะเขือพวง
 - ง. เล็บครุฑฝอย พริกขี้หนู



4. ข้อใดเป็นสรรพคุณของบัวบกที่เรานำมารับประทาน
 - ก. แก้ไข้ ท้องผูก ลดไข้ ขับปัสสาวะ
 - ข. แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม
 - ค. แก้ฟกช้ำ ร้อนใน ลดอาการอักเสบ
 - ง. แก้ไอ โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน บำรุงธาตุ
5. ส่วนใดของกระทกรกที่เราสามารถนำมาใช้ได้
 - ก. ใบ
 - ข. ผล
 - ค. ต้น
 - ง. ดอก
6. สมุนไพรในข้อใดที่สามารถขยายพันธุ์โดย เมล็ด
 - ก. สาระแหน่ ข่า
 - ข. กัลฉ่าย ตะไคร้
 - ค. พักทอง มะเขือขื่น
 - ง. ผักกาดคาวตึง ใบเตย
7. ใครที่สามารถขยายพันธุ์พืชได้สำเร็จ
 - ก. ดาวปลูกสาระแหน่โดยใช้เมล็ด
 - ข. ฟ้าโสดปลูกมะเขือโดยการปักชำกิ่ง
 - ค. นารีแยกหน่อของเล็บครุฑไปปลูก
 - ง. วิภาเอาตะไคร้ที่มีรากงอกแล้วไปปลูก



8. พืชสมุนไพรไทยในข้อใดที่ต่างประเทศให้ความสนใจและกำลังหาทางลงทุนเพื่อนำไปสกัดหาตัวยารักษาโรค
- ตะไคร้ ข่า
 - หญ้าคา หญ้าแดง
 - เปล้าน้อย ขมิ้นชัน
 - กระทกรก กระทงหนูบ้า
9. ข้อใดกล่าวถึงสมุนไพรได้ถูกต้อง
- สมุนไพรที่ดีต้องมีราคาแพงและหาได้ยาก
 - พืชสมุนไพรไม่สามารถนำผลไปเป็นไม้ประดับได้
 - พืชสมุนไพรนำมาสกัดเป็นยารักษาโรคและใช้เป็นอาหารได้
 - การรับประทานสมุนไพรในปริมาณมากจะช่วยป้องกันโรคได้ทุกโรค
10. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
- ต้นไม้ทุกต้นเป็นพืชสมุนไพร
 - รากหญ้าคาต้มใช้รักษาอาการเหน็บชาที่มีมือ
 - ลำต้นของกระทงหนูบ้าใช้ลดพิษ ขับปัสสาวะ
 - ผักปลังใช้รักษาอาการท้องผูก ลดไข้ ขับปัสสาวะ



เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ 1 ตอบ ง

ข้อ 2 ตอบ ข

ข้อ 3 ตอบ ก

ข้อ 4 ตอบ ข

ข้อ 5 ตอบ ก

ข้อ 6 ตอบ ค

ข้อ 7 ตอบ ก

ข้อ 8 ตอบ ค

ข้อ 9 ตอบ ข

ข้อ 10 ตอบ ง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ 1 ตอบ ก

ข้อ 2 ตอบ ง

ข้อ 3 ตอบ ก

ข้อ 4 ตอบ ค

ข้อ 5 ตอบ ก

ข้อ 6 ตอบ ค

ข้อ 7 ตอบ ง

ข้อ 8 ตอบ ข

ข้อ 9 ตอบ ค

ข้อ 10 ตอบ ง

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสมุนไพร


จุดประสงค์ อธิบายความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสมุนไพรได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายจากข้อคำถามที่กำหนดให้ (10 คะแนน)


1. จงอธิบายความหมายของพืชสมุนไพร (2 คะแนน)

พืชสมุนไพร หมายถึง พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบ
เป็นยารักษา โรคต่างๆ ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายได้

2. จงบอกชื่อพืชสมุนไพรที่อยู่ในภาพพร้อมบอกสรรพคุณ (2 คะแนน)

	<p><u>กระทกรก</u> <u>ใช้ดอกขับเสมหะ แก้ไอ ผลแก้ปวด บำรุงปอด</u> <u>ใบสดใช้พอกแก้สิ่ว ต้นใช้ขับปัสสาวะ ขับเสมหะ</u> <u>แก้ไอ และอาการบวม</u></p>
---	---

3. จงบอกชื่อพืชสมุนไพรที่อยู่ในภาพพร้อมบอกสรรพคุณ (2 คะแนน)

	<p><u>หญ้าคา</u> <u>ใช้รากต้มแก้ร้อนใน กระหายน้ำ ขับปัสสาวะ</u></p>
---	---

4. พืชสมุนไพรมีความสำคัญต่อด้านเศรษฐกิจอย่างไร (2 คะแนน)

ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร จัดเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ต่างประเทศกำลังให้ความสนใจ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออก เช่น กระวาน ขมิ้นชัน เปล้าน้อยและมะขามเปี้ยก เป็นต้น

5. จงบอกประโยชน์ของพืชสมุนไพร (2 คะแนน)

1. สามารถรักษาโรคบางชนิดได้ โดยไม่ต้องใช้ยาแผนปัจจุบัน
2. ปลูกเป็นพืชผักสวนครัว ใช้เป็นอาหารได้ เช่น กะเพรา โหระพา จิง ข่า
3. ปลูกเป็นไม้ประดับอาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้สวยงาม
4. ใช้เป็นเครื่องสำอางเพื่อเสริมความงาม เช่น วานหางจระเข้ ประคำดีควาย
5. ใช้เป็นยาฆ่าแมลงของพืชในสวนผัก ผลไม้ เช่น สะเดา ตะไคร้หอม ยาสูบ
6. เป็นพืชที่สามารถส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศ เช่น กระวาน ขมิ้นชัน

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2

เรื่อง การจำแนกประเภทของพืชสมุนไพร

จุดประสงค์ จำแนกประเภทของพืชสมุนไพรต่างๆ ได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลประเภทของสมุนไพรที่กำหนดให้ไปเติมได้รูปภาพ
ให้ถูกต้องตาม 10 ข้อ 10 คะแนน)

สมุนไพรประเภทต้น สมุนไพรประเภทผัก สมุนไพรประเภทเถา
สมุนไพรประเภทหญ้า สมุนไพรประเภทหัว



1) สมุนไพรประเภทต้น



2) สมุนไพรประเภทต้น



3) สมุนไพรประเภทผัก



4) สมุนไพรประเภทเถา



5) สมุนไพรรพะเกทผัก



6) สมุนไพรรพะเกทหัว



7) สมุนไพรรพะเกทหญ้า



8) สมุนไพรรพะเกทหัว



9) สมุนไพรรพะเกทเถา



10) สมุนไพรรพะเกทหญ้า

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง วิธีการขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพร

จุดประสงค์ สามารถขยายพันธุ์ของพืชสมุนไพรที่กำหนดให้ได้ (15 คะแนน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการขยายพันธุ์พืชสมุนไพรตามที่ตัวแทนกลุ่มจับฉลากได้

สมาชิกกลุ่ม

1.
2.
3.
4.



วิธีการขยายพันธุ์.....

ขั้นตอนการขยายพันธุ์มีดังนี้

1.
2.
3.
4.
5.

ปัญหาที่พบ.....

วิธีการแก้ไขปัญหา.....

เอกสารอ้างอิง

กัญจนา ดีวิเศษ. ผักพื้นบ้านภาคเหนือ.(พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ บริษัทสาม

เจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด. 2547.

รักษ์ พฤกษชาติ. ผักพื้นบ้าน คู่มือการปลูกเชิงการค้า. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นีนอน
บุ๊คมีเดีย , 2551.

สุทธิกรณ์ ฤทธิ์บรรรักษ์. พืชจรรยสมุนไพรในกรุงเทพฯ บริษัท ไฟลีนบุ๊กเน็ต จำกัด ,
2550.

[http://www. http://th.wikipedia.org/wiki/กระทกรก](http://www.th.wikipedia.org/wiki/กระทกรก) (22 มีนาคม 2555).

ftp://smc.ssk.ac.th/intranet/OBEC_teach-tech/prim/thai/tree/paped.html.

(22 มีนาคม 2555).

http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs1-2.htm (22 มีนาคม 2555).

<http://www.angelfire.com/ri2/rangsan/important.html> (22 มีนาคม 2555).